Redactiunea, Administratiunea şi Tipografia:
BRAŞOVU, piaţa mare, Târgulŭ Inului Nr. 30.
Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. Manuscripte nu se retrimitŭ.
Birourile de anunciurĭ:
Braşovŭ, piaţa mare, Târgulŭ Inului Nr. 30.
Inserate mai primescŭ în Viena R. Mosse, Haasenstein & Vogler (Otto Maas), H. Schalek, Alois Herndel, M. Dukes, A. Oppelik, J. Danneberg; în Budapesta: A. V. Goldberger, Eckstein Bernat; în Frankfurt: G. L. Daube; în Hamburg: A. Steiner.
Preţulŭ inserţiunilorŭ: o seriă garmond pe o colónă 6 cr. şi 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă şi învoială.
Reclame pe pagina a III-a o seriă 10 cr. v. a. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

(NUMĔRŬ DE DUMINECĂ 21)

„Gazeta“ ese în fiă-care ḑi
Abonamente pentru Austro-Ungaria.
Pe un anŭ 12 fl., pe şése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe anŭ.
Pentru România şi străinătate:
Pe unŭ anŭ 40 franci, pe şése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 franci.
Se prenumĕră la tóte oficiele poştale din întru şi din afară şi la dd. colectorĭ.
Abonamentulŭ pentru Braşovŭ:
a administraţiune, piaţa mare, Têrgulŭ Inului Nr. 30 etagiulŭ I.: pe unŭ anŭ 10 fl., pe şése lunĭ 5 fl., pe trei lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unŭ anŭ 12 fl., pe 6 lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. Unŭ esemplarŭ 5 cr. v. a. séu 15 banĭ. Atâtŭ abonamentele câtŭ şi inserţiunile suntŭ a se plăti înainte.

Nr. 111.—Anulŭ LVI. Braşovŭ, Duminecă, 23 Mai (4 Iunie) 1893.

Braşovŭ, 22 Mai v.

Pare că tóte furiile iadului s'ar fi deslănţuitŭ asupra nóstră; toţĭ necuraţii, toţĭ demonii întunerecului au eşitŭ din ale lorŭ vĕzduhurĭ şi s'au aruncatŭ asupra nóstră, ca sĕ ne sfăşie şi sĕ ne înghiţă.

De tóte părţile plângerĭ, pe tótă linia prigonirĭ. La Sibiiu comitetulŭ centralŭ e gonitŭ şi trasŭ în cercetare; la Sătmarŭ haiducii unguresci punŭ mâna pe preotulŭ Lucaciu şi-lŭ târăscŭ în grea temniţă ordinară; la Mureşŭ-Oşorheiu tribunalulŭ ungurescŭ osândesce la închisóre şi amendă pe unŭ bĕtrânŭ şi neputinciosŭ preotŭ de-ai noştri dela sate: Tóte acestea numai în decursŭ de câte-va ḑile, şi tóte acestea sub cuvêntŭ de „aţîţare“ în contra „sfintei“ naţiunĭ unguresci.

Dér la Pesta?

La Pesta, în acestŭ cuibŭ alŭ vicleşugului şi adăpostŭ alŭ tiraniilorŭ, se dau ḑilnice poruncĭ asupritóre şi se aducŭ legĭ fărădelege, pentru ca pe noi sĕ ne jupóie de bunulŭ nostru celŭ mai scumpŭ, sĕ ne răpéscă limba, sĕ ne stingă viéţa naţională şi sĕ ne înghiţe de vii.

Dómne, până când atâta amarŭ în paharulŭ românescŭ! Până când duşmanii noştri îşĭ vorŭ bate jocŭ de noi!

Protestat'amŭ, plânsu-ni-amŭ, arătatu-ni-amŭ nemulţumirea nóstră în adunări naţionale, bătut'amŭ la uşile miniştrilorŭ, têrêtu-ne-amŭ la treptele tronului: pretutindenĭ uşĭ închise, pe totŭ loculŭ inimĭ împietrite!

Acum la cine sĕ ne mai întórcemŭ şi dela cine sĕ aşteptămŭ mântuirea nóstră, décă nu dela noi înşi-ne şi dela unirea puterilorŭ între noi; dela hotărîrea nóstră firmă şi voinţa neclintită de a trăi ca Românĭ.

Aicĭ e noulŭ proiectŭ de lege pentru regularea salariilorŭ învĕţătorescĭ, prin care demonulŭ maghiarisărei îşĭ întinde cursele sale şi asupra învĕţătorilorŭ noştri, pentru ca sĕ-i înşele şi ademenéscă în serviciulŭ sĕu. După ce acestŭ proiectŭ a fostŭ desbătutŭ şi primitŭ cu mare însufleţire în dieta ungurescă, elŭ a fostŭ votatŭ ḑilele acestea şi din partea Camerei magnaţilorŭ, unde afară de cei trei archierei ai bisericei române gr. or., nimenea n'a votatŭ contra lui. Mai rĕmâne numai întărirea din partea Maiestăţii Sale şi étă că proiectulŭ a devenitŭ lege.

Acum cine ne va puté scuti pe noi de grelele loviturĭ, ce ni-s'au preparatŭ în acéstă lege, décă nu bărbăţia şi hotărîrea nóstră firmă, de-a respinge întotdéuna cu dispreţŭ acei arginţĭ ai lui Iuda, ce li-se vorŭ oferi învĕţătorilorŭ noştri prin fiitórea lege şi în alŭ cărora preţŭ ministrulŭ Csaky voesce sĕ pună mâna pe şcólele nóstre poporale!

Póte, că unii dintre învĕţătorii noştri sĕ nu fiă încă deplinŭ pĕtrunşĭ de marea primejdiă, ce ameninţă esistenţa şcólelorŭ nóstre românescĭ prin noulŭ proiectŭ de lege privitorŭ la regularea salariilorŭ învĕţătorescĭ; ba póte se vorŭ afla între ei şi unii de aceia, carĭ în darulŭ oferitŭ lorŭ din partea stăpânirei unguresci sĕ vadă o îmbunĕtăţire a sorţii şi sĕ se bucure de ea. Acestorŭ slabĭ de ângerŭ şi scurtŭ vĕḑĕtorĭ însĕ le ḑicemŭ, sĕ-şĭ aducă aminte, că darulŭ, ce ţi-lŭ dă duşmanulŭ, nicĭ-odată nu e miere, ci e fiere otrăviciósă, din care celŭ ce gustă piere şi se prăpădesce.

Dascălii poporului românŭ vorŭ sci decĭ, că nu dela duşmanii noştri au sĕ şĭ aştepte alinarea suferinţelorŭ lorŭ nicĭ într'unŭ casŭ. Ei vorŭ rĕmâné credincioşĭ poporului şi intereselorŭ nóstre naţionale şi nu se vorŭ lăsa ademeniţĭ de cursele contrarilorŭ, căcĭ scrisŭ este: „de v-ar ruga inimiculŭ cu glasŭ mare, sĕ nu ascultaţĭ, că şépte vicleşugurĭ suntŭ în sufletulŭ lui“.

Iubirea nóstră de neamŭ şi legăturile frăţiei dintre noi ne va oţeli puterile în luptă şi nu vomŭ avé trebuinţă de-a ne îndrepta sperantele spre idolĭ strĕinĭ. Sĕ nu descuragiămŭ decĭ în aceste ḑile de grea încercare, ci sĕ ne aducemŭ aminte, că „lupta întăresce pe celŭ slabŭ şi primejdia măresce pe celŭ tare.“

Vorbirile archiereilorŭ românĭ gr. or.

rostite în şedinţa dela 29 Maiu n. c. a camerei magnaţilorŭ din Budapesta.

In şedinţa dela 29 Maiu n. c. s'a desbătutŭ în camera magnaţilorŭ din Budapesta proiectulŭ de lege pentru salarisarea învĕţătorilorŭ. Cea mai mare parte dintre prelaţii confesiunilorŭ au lipsitŭ cu totulŭ. Intre aceştia, cu durere trebue s'o spunemŭ, numĕră şi Episcopii românĭ uniţĭ, dintre carĭ astă-dată nicĭ unulŭ n'a ostenitŭ până la Budapesta. Lupta în contra amintitului proiectŭ de lege au susţinut'o numai cei trei archierei ai bisericei române gr. or. a cărorŭ păşire energică a produsŭ multŭ sânge rĕu în tabĕra şoviniştilorŭ maghiarĭ.

Reproducemŭ aci vorbirile celorŭ trei archierei românĭ:

Vorbirea Metropolitului Mironŭ Romanulŭ.

Escelenţa Vóstră, Domnule Preşedinte! Ilustri Magnaţĭ! Eu şi după cele ce le ḑiseră cu temeiu în vorbirile lorŭ premerse iluştri mei consoţĭ episcopĭ din acéstă parte, aşĭ avé sĕ grăescŭ fórte multe la obiectulŭ de discusiune cu privire atâtŭ la interesele patriei, câtŭ şi la cele ale bisericii şi naţionalităţii mele; dér după ce din causa sănĕtăţii fórte debilitate nu mĕ potŭ apuca sĕ ţinŭ unŭ discursŭ mai lungŭ, care sĕ se ocupe în modŭ esactŭ cu tóte părţile speciale ale obiectului, din parte-mĭ sum necesitatŭ a mĕ declara relativŭ numai fórte pe scurtŭ şi numai în liniamente generale.

Cerŭ din capulŭ locului graţiósa permisiune a Escelenţei Sale preşedintelui nostru, profundŭ stimatŭ şi de mine, ca sĕ-i potŭ aminti, că fiindŭ aḑĭ pentru bisericile indigene de Ritulŭ grecescŭ a doua ḑi de Rosalii, din considerare la acésta arŭ fi fostŭ după mine, precum şi după alţii deasemenea interesaţĭ, fórte cu scopŭ, ca şedinţa ilustrei case a magnaţilorŭ ficsată pe ḑiua de aḑĭ, sĕ se fi pusŭ cu câteva ḑile séu mai înainte, séu mai târdiu, ca sĕ nu fiă siliţĭ membri de ritulŭ grecescŭ ai casei magnaţilorŭ şi mai cu sémă prelaţii concernenţĭ, a absenta de acasă într'o ḑi de sĕrbătóre mare ca acésta, séu a rĕmâné absenţĭ dela şedinţa presentă, care este de unŭ interesŭ mai de aprópe pentru confesiunĭ. Credŭ însĕ, că lipsa de consideraţiune în casulŭ acesta nu a fostŭ cu intenţiune, şi sperŭ, că între împregiurărĭ normale cei din ritulŭ grecescŭ nu vorŭ mai fi puşĭ într'o neplăcută situaţiune de silă, cum este cea de acum.

Trecêndŭ după premiterea acestora la obiectŭ, îmĭ iau voiă mai întâiu a observa: că în proiectulŭ de lege pusŭ în discusiune, suntŭ cuprinse şi astfelu de mĕsurĭ, carĭ décă ţinemŭ sémă la titlulŭ binesunătorŭ ce-lŭ pórtă elŭ, cadŭ afară din cadrele lui; pentru-că aicĭ nu e vorba numai de regularea salariilorŭ pentru învĕţătorĭ şi învĕţătóre, ci suntŭ atrase în proiectulŭ de lege şi alte mĕsurĭ, carĭ nu au locŭ aicĭ, anume instituirea învĕţătorilorŭ confesionalĭ subvenţionaţĭ din partea statului, precum şi procedura disciplinară, care sĕ se pună eventualŭ la cale în contra lorŭ, ceea ce după mine este în contra regulelorŭ de codificare şi în contra unui arangiamentŭ bunŭ.

Eu ridicatŭ preste orĭ ce preocupaţiune frivolă, cutezŭ şi afirmŭ: că sco-

FOELETONULU „GAZ TRANS.“

Micilă.

Unŭ omŭ avea trei feciorĭ, dér era aşa de sĕracŭ de nicĭ foculŭ în vatră nu-i ardea, de sĕracŭ ce era. Decĭ ḑice cătră cei trei feciorĭ ai sĕi: Dragii tatii, până acuma amŭ trăitŭ cum amŭ pututŭ, dér bine vedeţĭ, că vremile s'au rĕitŭ, bucatele s'au scumpitŭ, ér noi nu avemŭ nimicŭ decâtŭ câte o gură bună, care ar totŭ róde sĕ aibă ce; mergeţĭ, dragii tatii, şi vĕ băgaţĭ slugĭ, că altŭ modru de trăitŭ nu avemŭ.

Vomŭ merge tată, ḑicŭ feciorii, şi celŭ mai mare sĕ şi gată de cale, ér cei doi mai rĕmânŭ o ḑi două, până şi-orŭ însĕma ceva merinde. Şi celŭ mai mare s'a dusŭ cale de trei ḑile şi stăpânŭ nu şĭ-a căpĕtatŭ, dér când fu în ḑiua a patra, trecêndŭ pe lângă nisce ómenĭ ce arau, îi întrébă: bade, nu m'aţĭ sci îndrepta undeva sĕ mĕ bagŭ sluga?— „Sĕ mergĭ — ḑice unŭ omŭ dela plugŭ — până-i trece délulŭ cela, şi acolo în luncă este casa unui moşnégŭ, acela de bună sémă te-a băga“.

Şi merge feciorulŭ nostru şi nimeresce la casa moşnégului singură singuriţă, într'o livade frumósă. Moşnégulŭ era în grădină. Decĭ merge aţă la elŭ şi i dă bineţe: Bună ḑiua, moşnégule! — Sĕ trăescĭ cu bine, voinice, dér ce vênturĭ te pórtă pe aicĭ?

— Am venitŭ moşule, că mi-au spusŭ nisce plugarĭ, că ai avé lipsă de slugă, că şi eu îmĭ cautŭ stăpânŭ, că uite sunt feciorŭ sĕracŭ.

— In bunŭ locŭ te-au îndreptatŭ fĕtulŭ meu şi în bună vreme ai nimeritŭ, că uite, am lipsă de unŭ omŭ sĕ mĭ grijéscă nisce berbecĭ. Décă vréi rĕmâi la mine — şi de-i fi cu credinţă, nu ţi-a părea rĕu, că m'ai slujitŭ.

— Bucurosŭ moşule.

Şi din minuta aceea rĕmâne slugă la moşnégulŭ.

P'atuncĭ anulŭ era din trei ḑile. Acum fiindŭ de cătră séră, dă moşnégulŭ feciorului de mâncare şi-i arată sĕ se culce în şură, în fênŭ verde şi móle, ca mătasea. După ce se face ḑiuă îi pune merinde şi-i dă şi o glajă gólă ḑicêndu-i: Deséră, când vei veni, sĕ-mĭ aducĭ în glaja acésta apă de unde vorŭ bea berbecii şi în traistă iérbă de unde vorŭ pasce ei.

Şi s'a dusŭ feciorulŭ cu berbecii până la podulŭ de aramă. Acolo l'a cuprinsŭ unŭ somnŭ şi a adormitŭ şi nu s'a treḑitŭ până colo la ojină, atuncĭ şĭ-a aflatŭ berbecii lângă elŭ, decĭ gândindŭ că ei de acolo au păscutŭ, şi-a umplutŭ de acolo traista de érbă şi din o băltócă glaja de apă şi s'a dusŭ cu berbecii acasă.

— Bună séra moşnégule!

— Sĕ fi sănĕtosŭ voinice! Dér aducĭ păşune şi apă de unde s'au săturatŭ berbecii?

— Aducŭ moşule. Şi dete érba din traistă şi apa cu glaja moşnégului. Moşnégulŭ le cunoscu numai decâtŭ, decĭ îlŭ mai întrebă odată: Érbă de asta au păscutŭ şi apă de asta au bĕutŭ?

— De asta — moşule.

— Bine! atuncĭ décă-i aşa, hai în lăuntru sĕ-ţĭ plătescŭ pe anulŭ întregŭ, cu tóte că ai mai avé de slugitŭ două ḑile.

Şi întrară în casă şi-i puse moşnégulŭ pe mésă două blide, unulŭ plinŭ de galbinĭ şi altulŭ plinŭ de minte şi-i ḑise: alegeţĭ, voinice, ce voescĭ.

Şi şi-a alesŭ feciorulŭ blidulŭ celŭ plinŭ de galbinĭ şi s'a dusŭ cu elŭ acasă.

Bucuria tătâne-sĕu, când îlŭ vĕḑu sositŭ cu atâta hăramŭ de banŭ. Numai decâtŭ îlŭ încarcă de laude şi sfătuesce şi pe feciorulŭ celŭ mijlociu sĕ mérgă sĕ slugéscă, dór de va nimeri şi elŭ la unŭ stăpânŭ aşa de bunŭ, ca frates'o celŭ mai mare.

Şi merge feciorulŭ celŭ mijlociu, şi, după cum îi spune frates'o celŭ mare de casă — nimeresce chiar la acelŭ moşnégŭ şi — ce sĕ mai întindemŭ vorbă? — păţesce tocmai ca frates'o celŭ mare, şi merge şi elŭ acasă cu unŭ blidŭ de galbinĭ.

Acum veni rêndulŭ celui mai micŭ din fraţĭ sĕ mérgă la slugitŭ, alŭ lui *Micilă*, că cei doi fraţĭ ḑiceau: nu l'omŭ ţiné noi ca pe unŭ trântorŭ din sudórea nóstră. Plécă decĭ şi Micilă în lume. Pe elŭ nicĭ nu l'au povăţuitŭ fraţii cei mai marĭ unde sĕ mérgă sĕ dée de moşnégulŭ celŭ bunŭ, dér mergêndŭ elŭ de icĭ până colo totŭ căutându-şĭ stăpânŭ,